

บทนำ

เสียงกระโดดน้ำตูมใหญ่และแรงกระเพื่อมของผิวน้ำทำให้เรืออีแปะจีนขนาดกลางโยกไหวไปตามระลอกคลื่น เจ้าของเรือที่เอนหลังเอามวกงอบปิดหน้ายับชั้นตัวขึ้นมานิดหนึ่ง ยกปึกหมวกเล็กน้อยแล้วหรีดามองไปทางต้นเสียงที่ตั้งเจี้ยวจ้าวรวนกระจอกแตกรั้ง

ยามบ่ายที่น้ำจับฝั่งนิ่ง ระลอกคลื่นเพียงเล็กน้อยก็ทำให้เรือเล็กไกวโยนจนคนแอบปีบกลางวันรู้สึกได้ ชายหนุ่มร่างสูงใหญ่ถอนหายใจบางๆ ปลงตกว่าวันนี้คงไม่ต้องหวังว่าจะได้กึ่งได้ปลาติดไม้ติดมือกลับไป เพราะเสียงดังลั่นของเด็กผมเกลอะเปลือยสี่ห้าคนที่ผลัดกันกระโดดน้ำเล่นที่ท่าน้ำไม่ห่างนัก คงทำให้ตัวอะไรก็ตามที่อาศัยอยู่แถวนี้ตกใจหนีหายไปหมดแล้ว

มิน่าเล่า บริเวณใต้สะพานคอนกรีตขนาดใหญ่ที่มีร่มเงาเย็นสบาย มีเขื่อนหินและพีชน้ำเกาะเป็นแพ ซึ่งน่าจะเป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์น้ำซุกซม จึงไม่มีพราวนปลาพราวนกุ่มมาวางเบ็ดสักคน

แต่แล้วจักรก็ต้องเผลอตว์ลุกขึ้นนั่ง ดึงเท้าที่วางพาดกราบเรือสบายๆ กลับเข้ามา เพื่อจับจ้องราวคนโง่ไปยังร่างขาวสูงโปร่งร่างหนึ่งที่สวมผ้าถุง

กระโจมอก ยืนหัวเราะร่าอยู่ที่บันไดชั้นสูงสุด

เห็นชัดว่าหล่อนเป็นผู้หญิง...เด็กสาว

แม้สมองจะบอกเช่นนั้น แต่จักรก็ยังไม่แน่ใจตัวเองอยู่ดีว่าเห็นอะไร
กันแน่

แล้วเด็กสาวที่แก่นเซี้ยวราวเหล่าทโมนไพรไม่ต่างจากบริวารของ
เจ้าหล่อนก็กระซอกผ่านู้งถึง ก่อนจะกระโดดทิ้งตัวตูมใหญ่ลงกลางคลอง
พอดิบพอดี!

๑

โสนน้อยเรือนงาม

พลบค่ำแล้ว แสงตะวันสีส้มสดที่ทาบกับก้อนเมฆเป็นริ้วเกือบจะลับขอบฟ้าไปทั้งหมด บางบ้านเริ่มจุดไต้จุดไฟ บ้านที่มีไฟฟ้าใช้แล้วก็เปิดไฟสว่าง แสงสีส้มเล็ดลอดออกมาจากประตูบ้านและหน้าต่าง สะท้อนผืนน้ำเห็นเป็นแสงวิบวับอยู่ไกลๆ

หญิงสาวร่างอวบสองคนเดินตามกันมาบนสะพานไม้ที่ทอดยาวจากตัวบ้านทรงไทยหลังใหญ่ จนถึงท่าน้ำที่มีศาลาริมน้ำเล็กๆ มีต้นเลียบมีนางเลื่อยขึ้นแผ่เต็มหลังคา ออกดอกสีขาวสลับชมพูสะพรั่ง ส่งกลิ่นหอมหวานตามสายลมไปไกล

ทั้งสองเอาผ้าถุงและผ้าขนหนูวางบนม้านั่งยาว เสียง ‘กึก’ เบาๆ ทำให้หญิงสาวคนพี่หันมามอง แล้วบ่นอย่างอ่อนใจ

“โสน พกหนังสือติดมาอีกแล้วหรือ เดียวก็ไปยิงใครตาแตกเอาหรือ”

“แหม...พี่อ้อย” เด็กสาวลากเสียงยาว “ขนาดฉันยิงหนังสติ๊กแม่นขนาดนี้ ยังไม่วายเป็นคนมาดื้อมๆ มองๆ ตอนพี่อาบน้ำก้นอยู่เรื่อย”

เสียงของเด็กสาวไม่เบาเลย ในขณะที่ทั้งคั้งน้ำเสียงบ่นดัง แน่นหนาว่า

ผู้ที่อยู่ห่างไปไกลหลายวาย่อมได้ยินเสียงเจ้าหล่อนอย่างแน่นอน อึดใจต่อมา เรือบลำหนึ่งก็พุ่งออกไปจากเงามืดของต้นมะม่วงริมตลิ่งด้วยความเร็วเท่าที่ผู้ชายจำนวนสองผีพายจะทำได้

เด็กสาวทำเสียงซีและทำสีหน้าดูถูก...! ใจพวกมดแดงแฝงพวงมะม่วงอยากจะจับพี่สาวคนสวยของเธอ คงต้องข้ามศพเธอไปก่อนละ

อ้อ ข้ามศพกำนันเอี่ยมด้วย

แล้วก็พี่มิ่ง แม่โหม ยายชื่น และลูกน้องของเธออีกเจ็ดคน...

รวมแล้วดูเหมือนจะหลายคนทีเดียว

แต่คงเป็นเรื่องทำทนายชยหนุ่มตำบลนี้ยังไม่ค่อย ที่ต่างจับจ้องว่าใครจะเป็นผู้โชคได้เป็นเขยขวัญของกำนันแหบทองแห่งลุ่มน้ำแม่กลอง อันที่จริงต้องระบุว่าเขยใหญ่จึงจะถูก เพราะคงไม่มีหนุ่มคนไหนพิศวาสหญิงสาวแก่นแก้วอย่างเธอเป็นแน่

อ้อยคว้น หรือ อภิญา เป็นหญิงสาวที่เรียกได้ว่างามพร้อม ทั้งสวยอ่อนหวาน เป็นแม่บ้านแม่เรือน แถมมีการศึกษาสูงกว่าหญิงสาวทั่วไป เพราะเรียนจบถึงชั้น มศ. สาม ที่เรียกได้ว่าหายากในยุคนี้

และที่สำคัญคือทรัพย์สินและอำนาจของผู้เป็นบิดา

เล่าลือกันว่าแกมีทองมรดกเป็นทึบๆ แถมมีโฉนดที่ดินและของมีค่าที่คนเอามา ‘ฝาก’ และ ‘หลุด’ เก็บเอาไว้ในปั๊บล้างกะสีอีกหลายใบในห้องนอน

ข่าวว่ากำนันเอี่ยมเป็นคนดู ใจนักเลง และมีปืนลูกซองหลายกระบอกแขวนที่ผนังบ้านเอาไว้หวดและข่มบรรดาหนุ่มๆ นั่นเป็นเรื่องจริงทุกอย่าง มันทำให้ชายหนุ่มหลายคนระยอแต่ก็ทำทนายพวกเขาพอๆ กัน

บางคนที่เป็นลูกผู้ชายพอก็ส่งเจ้าแกมาทาบตามธรรมเนียม เพียงเพื่อรับคำปฏิเสธร้อยๆ ไม่ยักกลับไป

แต่บางคนก็คิดจะใช้ทางลัด

นี่เป็นสาเหตุที่ทำให้บิดาและมารดาไม่เคยปล่อยให้บุตรสาวลงมาอาบน้ำตามลำพัง จะต้องมีการดา ยา หรือคนรับใช้ในบ้านมาคอยนั่งเฝ้าอยู่

ที่ให้น้ำเสมอ

แต่หากเป็นวันสุดสัปดาห์ที่โสณกลับมาจากในเมือง เธอก็จะเป็นคนทำหน้าที่นี้เอง ถึงแม้จะเคยเรียนมวยกับนายมิ่งพี่ชาย แต่หากไอ้พวกผู้ชายใจทรามมันมากันหลายคน เธอตัวคนเดียวจะไปสู้รบตบมืออะไรได้

อย่างนางจัน นางแจ่ม สองสาวบางยี่สารนั้นเงิโตนหลุดไปพร้อมกันทั้งพี่ทั้งน้อง ไม่มีโอกาสหนีหรือป้องกันตัว หรือร้องให้คนช่วยเหลือสักนิด เพราะไอ้คนที่มาก่อการเล่นยกพวกมาเกือบสิบคน แถมเอาปืนมาจี้ไม่ให้ส่งเสียงอีกต่างหาก งานนี้พ่อแม่เลยต้องจัดพิธีไหว้ผีพร้อมกันทั้งพี่ทั้งน้องด้วยความจำใจ เพราะข้าวสารกลายเป็นข้าวสุกไปเสียแล้ว

ดังนั้นโสณจึงต้องพกพาอาวุธประจำกายมาด้วยเสมอ อะอะฮึกฮักอย่างไร แม็กก็เห็นยวหนิงสติกลีไสเอาไว้ก่อน ฝีมือแม่นขนาดหลับตาก็ยังถูกอาจจะพอถ่วงเวลาให้คนบนบ้านมาช่วยได้

หญิงสาวทั้งสองมองไปรอบๆ อย่างระวังระไว ก่อนจะถดตัวลงอาบน้ำที่ท่าน้ำ รีบอาบรีบขึ้น เพราะดีไม่ดีกว่าที่ไอ้หนุ่มก็แจวเรือโผล่มาจากคู้่งน้ำโน่น แถมวนๆ เวียนๆ อยู่แถวท่าน้ำนี่ ไปยอมไปไหนเสียที

ถ้าเจอไอ้หนุ่มหน้ามึนแบบนี้ โสณมักจะแกลังทักเสียงสดใสและดั่งเป็นพิเศษ เช่น

“อ้อ ทิดสนนี่เอง มาหาพ่อกำนันหรือ เดี่ยวฉันเรียกให้นะ”

จากนั้นก็ตะโกนเรียกบิดาเสียงดังลั่น

ดังนั้นคำเล่าลือเรื่องความงามของอ้อยควั่นลูกสาวคนโตของกำนันจึงมาคู่กันกับคำเล่าลือเรื่องความแสนสันของโสณลูกสาวคนเล็ก ตั้งแต่อ้อยควั่นแตกเนื้อสาวจนอายุจะถึงยี่สิบปีบริบูรณ์แล้วในปีนี้

“จะมาแอบดูทำไมก็ไม่รู้ มีดๆ คำๆ มองก็แทบจะไม่เห็น” เด็กสาวบนพลางทำท่าจะป็นบันได้ขึ้นจากน้ำ แต่พี่สาวเรียกไว้เสียก่อน

“โสณ”

“อะ...อะไรพี่อ้อย”

“พี่ไม่เห็นเธอชัดซีไคลเลย”

“ฉันชัดแล้ว ชัดพร้อมพี่แหละ นี่ไง ไม่มีซีไคลเลยสักนิด” เด็กสาว ยื่นแขนพรวดไปตรงหน้า ให้ดูแล้วรับชักแขนกลับมา แต่ไม่ทันความไวของ อ้อยควั่นที่ยึดข้อมือนั้นไว้ได้

“นี่จะขึ้น มค. ห้า อยู่แล้ว อาบน้ำยังไม่ยอมชัดซีไคลอีก” อ้อยควั่น บ่นเสียงเรียบๆ มันไม่ได้ฟังดูดุตันสักนิด แต่ก็เข้มงวดอย่างที่สุด

“ชัดแล้วตั้งแต่เมื่อกลางวัน” เธอเถียง หมายถึงเมื่อตอนบ่ายที่มาโดดน้ำเล่นกับพวกลูกสมุน ซึ่งถ้าจะให้พูดตามตรง นอกจากเปียกน้ำทั้งตัว หัวจดเท้าแล้ว ไม่มีอะไรที่เรียกว่าใกล้เคียงกับการอาบน้ำเลย

ตอนนั้นโสนสวมเสื้อยืดกับกางเกงยาวถึงเข่า กระโดดพุ่งตัวจากท่าน้ำ มาถึงกลางคลอง พอเรือยนต์ลำเล็กแล่นผ่านมา ก็ดำมุดใต้ท้องเรือไปอีกฝั่ง จนเจ้าของเรือตกใจรีบยกหางเสื้อขึ้นแทบไม่ทัน แถมด้วยคำอวยชัยให้พรดังลั่น

บางคนบักจี้ก็อุทานเป็นคำแปลกๆ ยาวเหยียด ยิ่งสร้างความครึ้นเครง ให้แก่พวกลิงทโมนยิ่งขึ้นไปอีก

แต่หากเป็นเรือฟ่งลำใหญ่ๆ พวกเธอและลูกกะจ็อกก็จะวายเป็นเกาะ กราบเรือเป็นพรวน จนถึงคู้้งน้ำโนนแล้วแข่งกันว่ายน้ำกลับมา

เล่นสนุกจนคราบโคลนติดเหนือริมฝีปากและมือเหี่ยวราวลูกเกต ก็แยกย้ายกันขึ้นจากน้ำ เพราะละครวิทยุที่บรรดาแม่ๆ ติดกันอมแงมนั้นจบพอดี

ช่วงนี้ละครคณะแก้วฟ้ากำลังเล่นเรื่อง *สาวเครือฟ้า* เสียด้วย บรรดาแม่ๆ จึงรวมตัวกันทำงานเบาๆ ในครัว เช่น ชูตมะพร้าว เจียนใบตอง ซูนผ้า หรือควั่นธูป เปิดวิทยุทรานซิสเตอร์ ‘เทเลฟ่งเก้น’ ของแม่โหมเสียงดังลั่น โดยไม่มีการพูดจาใดๆ เพราะต่างก็เงี่ยหูฟังละครวิทยุกันทั่วหน้า

กระทั่งจนละครจบนั้นแหละจึงแยกย้ายกันไปทำงานอื่นๆ และเรียกหาลูกเต้ากัน

โสนกะเวลาได้แม่นยำ เมื่อถึงเวลาละครใกล้จบ เธอก็นำลูกน้องมา
ผลัดผ้า ซักชุดตากไว้ลวกๆ แล้วมานั่งบนจิมปั่นजूในบ้าน ดังนั้นนอกจาก
คราบซีโคลจะไม่ได้ถูกขัดเมื่อตอนกลางวันอย่างที่ตั้งใจแล้ว มันยังทำให้
พอกพูนกว่าเดิมเสียด้วย

และตอนนี้เธอถูกพี่สาวบังคับให้ซักซีโคลจนเสปตัวไปหมด แถมเมื่อ
เห็นว่าซักซ้ำไร้นัก อ้อยควั่นก็เอาใยบวบมาขัดตัวเธอแรงๆ ด้วยความ
หมั่นไส้

เด็กสาวบนกระปอดกระเปาะเมื่อขึ้นจากน้ำ รีบผลัดผ้าและซักผ้าถุง
อย่างรวดเร็ว แล้วเอาไปผาดตากที่ราวไม้ซึ่งอยู่ริมทางเดิน

“ไป พี่อ้อย รีบไปดูลูกทาสกัน”

โสนชวนพี่สาวเมื่อเห็นว่าตากผ้าเสร็จแล้ว จากนั้นก็หมุนตัวเดินมา
ตามบันไดเพื่อขึ้นยังบนเรือน แต่พี่สาวยังอ้อยอิ่งอยู่ที่ศาลาริมน้ำ เอื้อมมือ
ไปเด็ดดอกเล็บมือนางมาช่อหนึ่งด้วยท่าทางทะนุถนอม

โสนหันกลับไปจะเร่งพี่สาวก็เห็นเข้าพอดี อดไม่ได้ที่จะถอนหายใจ
แววตาที่สดใสรุ่งโรจน์เป็นนิมิตย่ออันลงด้วยความเวทนา

บรรดาหนุ่มๆ บ้านบางยี่สิบอาจหมายปองดอกฟ้าดอกนี้ แต่ดอกไม้นี้
ดอกนี้มีเจ้าของหัวใจเสียแล้ว

“โสน ทำไมไม่ตากผ้าถุงไม่รีบร้อย ลงมาตากใหม่เดี๋ยวนี้ละ!”

เสียงพี่สาวทวาดแว่ดอย่างสุดกลั่นเมื่อเดินผ่านราวตากผ้าซึ่งอยู่ริม
ทางเดิน สังเกตเห็นผ้าถุงที่เปียกจนน้ำหยดเป็นสาย แถมยับยู่ยี่จนดูไม่ได้

แต่อีกฝ่ายก็ไหวตัวทัน รีบแผ่นแพล้วเข้าซุ้มประตูบ้านไปแล้ว เหลือ
แต่เสียงร้องเพลงดังลั่นกลั้วเสียงหัวเราะออกมาให้ได้ยิน

“ฆ่าฉัน ฆ่าฉันให้ตายดีกว่า ไยถึงไม่เขินฆ่าและไม่ไยดี...”

๑ เพลง “ฆ่าฉันให้ตายดีกว่า” ขับร้อง สวลี ผกาพันธุ์

๒

ละครโทรทัศน์กับหนังชายยา

ประตู่ห้องส่งเสียงเอี้ยดอาดเบาๆ เมื่อมันถูกเปิดออก ดรุณีร่างบอบบางสองคนเบี่ยงตัวเพื่อก้าวข้ามธรณีประตูสูง ทั้งสองสวมเสื้อผ้าฝ้ายแขนกุดคอบัว นุ่งผ้าชิ้นยาวกรอมเท้า ใบหน้าจิ้มลิ้มขาวฟ่องทาแป้งจนขึ้นนวล คนหนึ่งผมยาวถึงกลางหลัง ส่วนอีกคนผมสั้นปลายสะบัดเล็กน้อยพากันเดินจดเท้าตามกันมาจนถึงศาลากลางชานอย่างสงบเสถียร

กิริยานี้ลูกหลานทุกคนถูกอบรมมาอย่างเข้มงวด หากเดินลงสันเท้าตึงๆ ละก็เป็นอันโดนกะลาเคาะตาตุ่ม แถมถูกบ่นจนหูชา โบราณท่านว่าเดินเสียงดังเงินทองจะหนีหายหมด แต่อันที่จริงเป็นกุศโลบายที่สอนให้ลูกหลานเดินเบาๆ ด้วยบ้านทรงไทยมีพื้นเป็นไม้กระดานแผ่นเดียวเล่นยาว ถ้าเดินลงสันเท้าแรงๆ คนที่อยู่ปลายแผ่นกระดานก็จะสะเทือนด้วย

สำหรับเย็นตั้งรออยู่ก่อนแล้ว บรรดาผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านนั่งตากลมพัดคุยกันอยู่บริเวณนั้นเช่นกัน อ้อยควั่นทำหน้าที่ลูกสาวคนโตโดยตระเตรียมข้าวปลาอาหารจนเสร็จ จึงลงไปอาบน้ำอาบท่า ประแบ่งแต่งตัวให้เรียบร้อย ก่อนที่ทั้งครอบครัวจะมารวมวงกินข้าวเย็น

ครอบครัวที่วานี้ประกอบด้วยกำนันเอี่ยม แม่โถม ยายชื่น นายมิ่ง
อ้อยควั่น และโสน

แต่ก่อนนี้วันกินข้าวมักจะมีสมาชิกครบถ้วนทุกมื้อ ยกเว้นวันที่พ่อ
กำนันติดธุระ หรือต้องเดินทางไปบางกอก ทว่าเมื่อบุตรชายบุตรสาวของ
กำนันเอี่ยมเริ่มโตเป็นหนุ่มเป็นสาว สมาชิกก็ชักจะหดหายลง

อย่างเช่นโสนที่กำลังเรียนหนังสืออยู่ชั้น มศ. สี่ เธอต้องเดินทางไป
ค้างกับอนงค์ อาสาวซึ่งเป็นครูโรงเรียนในตัวเมือง เพื่อความปลอดภัยและ
ประหยัดเวลาในการเดินทาง

อันที่จริง หากโสนจะเดินทางไปกลับจากบ้านไปยังโรงเรียนทุกวัน
อย่างสมัยนายมิ่งเรียน มศ. ปลาย ก็ทำได้ แต่มันทำให้เธอต้องตื่นแต่ไก่โห่
เพื่อจับเรือเมล์เที่ยวตีห้าไปยังทำน้ำแม่กลองและนั่งรถประจำทางต่อไปอีก
ทอดหนึ่งเพื่อจะไปถึงโรงเรียน แทบไม่ทันเช้าแถวหน้าเสาธง และถ้าวันไหน
ไม่ทันขึ้นเรือเที่ยวแรก เอาเป็นว่าวันนั้นได้โดนไม้เรียวครูแตรแน่นอน

การตื่นเช้าไม่ใช่ปัญหาของผู้มีวิถีชีวิตชนบทเช่นเธอ แต่การเดินทาง
ยามเช้าตรู่ทำให้พ่อแม่และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง...ผู้เป็นยาย รู้สึกเป็นห่วง
หลานสุดรักสุดสวาทที่ต้องเดินทางไกลๆ ทุกวัน

ช่วงหนึ่งของเส้นทางเดินเรือเมล์ต้องผ่านโรงเลื่อยขนาดใหญ่ที่มีการ
ลากซุงจากภาคเหนือมาตามลำน้ำแม่กลอง โดยเอาโซ่ขนาดใหญ่ร้อยผูกซุง
เอาไว้เป็นแพ ซุงไม้สักจะกิ่งลอยกิ่งจม ตะคุ่มๆ อยู่ใต้น้ำ หากคนขับเรือ
ไม่ชำนาญเส้นทาง ก็มักจะเกยขึ้นไปบนซุงจนเรือแตกให้เห็นกันบ่อยๆ

และอีกเหตุผลหนึ่งคือ กำนันเอี่ยมเห็นว่าตนเองและพี่ๆ ของโสนมี
ความรู้น้อยกว่าเจ้าหล่อนเสียแล้ว จะช่วยสอนหนังสือให้ลูกสาวก็ทำไม่ได้
แถมยังถูกมันดูหมิ่นเอาเสียด้วย

การส่งแม่ตัวแสบไปอยู่กับครูอนงค์จึงเป็นทางเลือกที่ดี

อันที่จริงกำนันเอี่ยมไม่ค่อยเห็นด้วยที่จะให้บุตรสาวเรียนหนังสือสูง
เกินไป เพราะคิดว่าจะทำให้หาผัวยาก ผู้ชายที่โสนจะอยากได้เมียมมีความรู้

มากกว่าตน

ในย่านบางยี่สิบ ชาวบ้านส่วนใหญ่เรียนจบแค่ประถมสี่ตามกฎหมาย แต่ก็มีคนอีกจำนวนมากที่แทบไม่รู้หนังสือเลยหรือเลิกเรียนกลางคัน เพราะไม่เห็นความสำคัญของการเรียน และต้องเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงช่วยพ่อแม่ทำมาหากิน

อีกเหตุผลหนึ่งก็คือ แก่แล้วว่าลูกสาวจะอยู่ห่างหูห่างตาพ่อแม่ ไปเจอไอ้หนุ่มไม่มีหัวนอนปลายเท้า แล้วเขียนเพลงยาวเกี้ยวพาทันจนชิงสุกก่อนห่ามเป็นเหตุให้ต้องอับอายขายหน้าชาวบ้าน

แต่กำหนดอันเยี่ยมที่ขึ้นชื่อว่าดูและใจนักเลงก็มีจุดอ่อนเช่นเดียวกันกับคนอื่น ๆ นั่นคือ เมีย

สิ่งที่เหนือกว่าเมีย ก็คือ แม่ยาย

และหลานหัวแก้วหัวแหวนของยายขึ้นก็คือ โสน นี่เอง...

ด้วยเหตุนี้ โสนจึงได้เรียนหนังสืออย่างที่เธอต้องการ

ส่วนอีกคนหนึ่งที่คนในบ้านพบหน้าได้ยากก็คือมิ่งมงคล ลูกชายคนเดียวของกำนันเอี่ยม

นายมิ่งนั้นรูปร่างลำราวย หัวไว แต่งตัวเก่ง เจ้าชู้ และคารมเป็นเลิศ หน้าทีของนายมิ่งคือน้ำตาลป๊อบและผลไม้ในสวนไปส่งให้แม่ค้าตามตลาด เพราะได้ราคาดีกว่าการที่แม่ค้ามารับซื้อเอง แต่ตลาดบางแห่งอยู่ไกลออกไป ต้องบรรทุกสินค้าใส่เรือจอดรอให้ประตูน้ำเปิดเสียก่อนจึงจะล่องเรือไปส่งของได้ บางทีขากลับมาไม่ทัน น้ำลงเสียก่อน นายมิ่งก็ต้องลอยเรือรออยู่ที่หน้าประตูน้ำ จนกระทั่งน้ำขึ้นอีกครั้ง แต่นายมิ่งก็ไม่ได้ทุกร้อนอะไร เขาก็แวะหาข้าวหาเหล้า หาน้ำชากินไปเรื่อย ไม่เคยต้องอดอยากปากแห้ง

กำนันเอี่ยมนั้นออกจะหนักใจกับนายมิ่ง เพราะเกรงว่าลูกชายจะคบเพื่อนไม่ดี หรือไปทำลูกสาวบ้านไหนท้องโย่ ยังดีที่หลังจากนายมิ่งกลับมาจากเกณฑ์ทหารก็เป็นผู้เป็นคนขึ้น แต่ก็ยังไม่ค่อยจะได้เจอตัวลูกชายของแกอยู่ดี

“ไอ้มีง่ละ” กำนันถามหาลูกชายคนโตเสียงเข้ม แต่ได้เพียงความเงียบเป็นคำตอบ

กำนันขุ่นใจ แต่ไม่ได้บ่นอะไรอีก เพราะเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ตั้งแต่ยายมิ่งเข้ารุ่นหนุ่ม อย่างน้อยเขาก็กลับบ้านทุกวัน ถึงแม้บางวันจะกลับดึกบ้าง หรือจะเมาหัวราน้ำมาบ้างก็ตาม

อ้อยควั่นผักข้าวสวยร้อนๆ ใส่จานให้ทุกคนในโต๊ะ คนอื่นๆ ยกเว้นยายขึ้นใช้ช้อนสังกะสีคีบข้าวตักข้าวเข้าปาก แต่ผู้อาวุโสที่สุดในบ้านยังคงเคยชินกับการใช้มือเปิบตั้งแต่สาวยันแก่ แถมไม่มีใครกล้าดูว่าด้วย

กับข้าวทุกมื้อต้องมีน้ำพริกผักต้มและปลาพูทอด ถึงแม้จะเป็นอาหารที่ถือว่าเป็นอาหารพื้นๆ ที่ไม่สามารถออกหน้าออกตาได้ แต่กำนันแถมชอบกินของแถมอย่างนี้

ยายขึ้นแกะปลาพูทอดใส่จานคลุกกับข้าว ราดน้ำพริกกะปิลงไปเลือกเอาแต่ตรงที่ไม่มีมะแว้งเครือ แล้วเรียกหลานสาวสุดที่รัก “โสนน้อยของยาย มากินข้าวค่านึง” จากนั้นก็ป้อนใส่ปากหลานรัก

ยายขึ้นเลี้ยงหลานด้วยข้าวคลุกปลาพูมาทุกคน โดยเฉพาะหลานสาวคนโปรดที่ตอนนี้ก็ยังป้อนข้าวให้อยู่ ถึงแม้เจ้าตัวจะตักกินเองได้หลายปีแล้ว

“ข้าวคลุกของยายอร่อยที่สุดเลย” เด็กสาวประจบ เคี้ยวข้าวคำใหญ่ในปาก ในมือก็ถือจานข้าวของตนเองที่มีกับข้าวอยู่เต็ม ยายขึ้นก็ปลื้มกับคำหวาน เอาแต่ถามว่าเอาอีกคำไหมลูก

แม่โหมหมั่นใส่สองยายหลาน ตวัดค้อนแล้วเร่งว่า “กินเร็วๆ เอะ แม่ตัวดี เดี่ยวเขาจะมาดูลูกทาสกันอยู่แล้ว”

แม่โหมหมายถึงบรรดาคนรับใช้และคนงานในบ้านซึ่งมีอยู่ราวสิบกว่าชีวิต หลังอิมข้าวเย็น ต่างก็มารอดูละครภาคค่ำกันอย่างเนืองแน่น โดยเฉพาะละครดังอย่างลูกทาสของช่องสี่บางขุนพรหมที่ กัธธ สุวรรณปิยะศิริ เล่นเป็นพระเอก และ อารีย์ นักดนตรี เล่นเป็นนางเอก ซึ่งได้รับความนิยมมาก

ดาราทั้งสองเป็นที่ชื่นชอบของคนไทยอยู่แล้ว และเมื่อเล่นละครเรื่องนี้ก็ยิ่งโด่งดังเข้าไปใหญ่ ผู้ชมของบ้านกำนันเอี่ยมก็ 'ติด' นักแสดงทั้งสองเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนางเอกของเรื่อง คือ อารีย์ นักดนตรี ที่เป็นชาวสมุทรสงครามด้วยกัน

บิดาของ อารีย์ นักดนตรี เป็นเจ้าของวงดนตรีที่มีชื่อเสียง จนได้รับพระราชทานนามสกุลจากกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ส่วนตัวเธอก็เป็นนักแสดงและผู้ประกาศข่าวที่สวยงามและมีความสามารถ

เมื่อใกล้เวลาละครจะมา บรรดาผู้ชมก็จะมารอทำ เด็กเล็กๆ ซึ่งเป็นลูกน้องของโสน มักจะมานั่งเล่นที่แคร่หน้าบ้าน เพื่อรอชมละครตั้งแต่ยังไม่พลบค่ำ เพราะถือว่าเป็นเรื่องใหม่ที่น่าตื่นเต้นของคนในสมัยนี้ที่ได้ดูละครโทรทัศน์ ซึ่งแตกต่างจากละครรำ ละครชาตรี หรือลิเก ที่เคยดูตามงานวัดหรือตามตลาดที่เขามาปิดวิก เป็นเรื่องโก้เก๋ที่เด็กๆ จะต้องเอาไปเล่าอวดให้เพื่อนฟังที่โรงเรียนในวันรุ่งขึ้นว่าเมื่อคืนละครแสดงถึงไหนแล้ว

โทรทัศน์ยังเป็นของหายากและราคาแพง ในคลองบางยี่สน บ้านกำนันเอี่ยมเป็นบ้านแรกที่มีโทรทัศน์ วันแรกๆ ที่โทรทัศน์ถูกส่งมาถึง กำนันถึงกับต้องเปิดประตูที่ซุ้มเอาไว้ เพราะมีผู้ชมยาวเหยียดจากศาลาขานเรือนไปจนถึงบันไดหน้าบ้าน ลามลงไปตามชั้นบันได ที่ต่างชะเง้อชะแง้ดูละครภาพในโทรทัศน์อย่างสนอกสนใจ เสียแต่ว่าการจะขึ้นไปดูละครที่บ้านกำนันเอี่ยมนั้นจะต้องรอให้เจ้าของบ้านเอามาไปผูกไว้เสียก่อน เพราะเกลี้ยงหมาดูไว้เฝ้าบ้านหลายตัว

บ้านต่อมาที่มีโทรทัศน์ก็คือบ้านนายวงซึ่งอยู่ทางต้นคลองบางยี่สน กล่าวกันว่านายวงอิจฉาที่บ้านกำนันเอี่ยมซึ่งเป็นอรักกันนั้นก็มีโทรทัศน์ก่อนใคร นายวงถือว่ายอมเสียหน้าไม่ได้ จึงสั่งซื้อโทรทัศน์บ้าง รอคอยอย่างร้อนใจ ลักราวเดือนหนึ่ง โทรทัศน์ก็ถูกส่งมาที่บ้านนายวง ผู้ชมจึงถูกเฉลี่ยไป

และล่าสุด ร้านโกเปาซึ่งเป็นเรือแพขายของชำสารพัดก็ซื้อโทรทัศน์ ชาวบ้านเห็นว่าการดูละครที่ร้านโกเปานั้นสะดวกที่สุด เพราะเพียงพายเรือ

ไปจุดที่ทำน้ำก็สามารถดูละครได้เลย ไม่ต้องขึ้นไปบนบ้านให้รบกวน
เจ้าของบ้านและหมาของเจ้าของบ้านแต่อย่างใด เสียแต่ว่าเด็กๆ ที่ติดตาม
มาดูละครด้วย มักจะร้องอแงขอซื้อขนมทำให้สิ้นเปลืองสตางค์

ตอนนี้จึงเหลือเฉพาะคนในครอบครัว และลูกจ้างในบ้านกำนันเอี่ยม
ที่มาชมละครร่วมกัน

ละครโทรทัศน์นี้เป็นละครสด คือถ่ายทำและออกอากาศทันที บาง
ครั้งนักแสดงมาสาย ทางช่องก็จะมีโฆษณายาวเหยียดเป็นการคั่นเวลา
บทร้องที่ต้องพูดกันยาวๆ นักแสดงไม่สามารถจำได้หมดก็จะมีคนหมอบ
แอบอยู่ใกล้ๆ เพื่อช่วยบอกละคร บางครั้งคนบอกละครก็พูดเสียงดังจน
เสียงออกอากาศมาด้วยก็มี แต่คนดูก็สนุกสนานเหมือนเดิม ไม่ถือเป็นเรื่อง
ผิดปกติอะไร

ระหว่างการดูละคร ผู้ชมไม่มีใครพูดคุยกันสักคนเดียว ต่างนั่งกัน
เงียบกริบ ตั้งใจจดจ่อดูตัวแสดงกันทั่วหน้า จนกระทั่งตัดเข้าสู่โฆษณานั้น
แหละจึงหันมาพูดคุยกันทีหนึ่ง

“พี่โสรู้ไหม วันพระหน้าจะมีหนังขายยาที่วัดบางยี่สิบละ” เจ้าเปี้ย
หันมารายงานลูกพี่ด้วยสายตาแวววาว มันชอบติดตามเธอไปดูหนังเพราะ
เป็นของแปลกใหม่ และโสก็ใจดี มักจะซื้อขนมเลี้ยงพวกมันด้วย

“หนังขายยาแก้ปวดฟันหรือไง” หัวโจกแกลังถามเสียงเนือๆ ทั้งที่
ในใจนึกสนุกเช่นกัน

“คราวนี้ขายโอวัลติน” เจ้าจุกลูกคู่เจ้าเปี้ยชิงตอบ คราวนี้เธอเข้าใจ
ทันทีว่าทำไมเด็กๆ จึงกระตือรือร้นเป็นพิเศษ เพราะระหว่างที่หนังถึงฉาก
สนุก คนฉายหนังซึ่งควานหน้าที่เป็นคนพากย์และคนขายไปพร้อมกันจะหยุด
ฉายหนังเพื่อขายเครื่องดื่มจนหมดหม้อเสียก่อน จึงจะยอมฉายต่อไป เจ้า
พวกทโมนไม่ค่อยได้กินโอวัลตินบ่อยนัก เพราะเป็นของแพงและสิ้นเปลือง
เมื่อพวกมันคิดว่าจะได้มีโอกาสดูหนังฟรีๆ แกมได้กินเครื่องดื่มอร่อยๆ
น้ำลายก็แทบจะหยดอยู่แล้ว

“หนึ่งเรื่องอะไรละ” ลูกพี่แกล้งวางฟอร์มชักไข่ไปเรื่อย ๆ ยั่วลูกน้อง
ไม่ยอมตัดสินใจเสียที จนพวกมันชักจะร้อนใจ

“เรื่องเชลยศึกดีจ๊ะ” บรรดาสายลับหนังขายยาแข่งกันตอบ

“หนึ่งเก่าแล้วนี่ ปีก่อนก็ดูไปแล้วนี่นา”

บรรดาลูกน้องส่งเสียงประท้วงกันใหญ่ รวากับว่าอยากไปดูหนังอย่าง
ที่สุด ต่างจากคราวก่อน ที่มีรถขายยาแก้ปวดฟันมาฉายหนังเรื่องเชลยศึกดี
ของอัศวินภาพยนตร์เรื่องเดียวกันนี้แหละ ที่แรกพวกมันก็เห่ออยากไปดู
หนัง แต่พอรู้ว่าโสนซื้อยาฆ่าแมงกินฟันติดมือกลับมา แถมจับทุกคนมาอุด
ฟันด้วยสลิซุบน้ำยาเหม็นๆ นั้น ก็ร้องไห้กันระงมไปทั่วบ้าน หลังจากนั้นก็
ขยายการดูหนังขายยาไปพักหนึ่ง

“ไปสิ” โสนหัวเราะ แล้วตั้งเงื่อนไข “แต่ถ้าใครจะไป สัปดาหฺนี้ต้อง
ห้ามดื้อ ห้ามหยุดเรียน และต้องทำการบ้านให้เสร็จด้วย”

บรรดาลูกน้องรับคำกันแข็งแะ ก่อนจะเงิบเสียงลงเมื่อโฆษณา
ถ่านไฟฉายตราบจบลง และละครเริ่มเล่นอีกครั้ง

เสียงเหรียญกระทบกับกระปุกออมสินสังกะสีดังก้องแก้งอยู่ในมือ
เจ้าของซึ่งนั่งหน้ามูยอยู่บนที่นอน ตรงหน้ามีเหรียญบาท เหรียญห้าสิบ
สตางค์ และเหรียญสลึงจำนวนไม่มากปะปนกันอยู่ กะด้วยสายตาแล้ว เธอ
ไม่น่าจะมีเงินพอเลี้ยงเจ้าพวกทโมนได้ทั้งฝูง

เจ้าตัวปลอมใจตัวเองให้มองโลกในแง่ดี คงต้องลองนับดูก่อนว่ามี
เงินเท่าไรกันแน่ อาจจะมากกว่าที่เธอคิด

ว่าแล้วก็วางกระปุกออมสินที่ทำจากสังกะสีไว้ข้างๆ ตัว กระปุกอันนี้
โสนหวงของเธอมาก เพราะอนงค์อาสารซื้อให้เป็นของขวัญที่สอบได้ที่หนึ่ง
ตอนเรียนจบ ป. เจ็ด ราคาอันละหนึ่งบาท ถึงแม้จะไม่แพงมากนักเมื่อเทียบ
กับความมั่งมีของครอบครัว แต่มันเป็นรางวัลที่ได้จากความสามารถของเธอ

อาสารยังติดสินบนว่าหากออมเงินได้เต็มกระปุกเมื่อไร จะพาเธอไป

เปิดบัญชีฝากสตางค์ในชื่อของเธอและจะสมทบทุนให้อีกหนึ่งร้อยบาทด้วย โสณจำได้ว่าตัวลั่นด้วยความยินดี แต่เมื่อผ่านมามากหลายปี เธอก็พบว่า กระปุกออมสินนี้ไม่เคยเต็ม เพราะเจ้าตัวลั่นขยันเอาเหรียญข้างในไปใช้อยู่เรื่อย

โสณแยกเหรียญออกมาเป็นกองๆ และนับมันด้วยความหวัง เพื่อที่จะพบว่าความเข้าใจแรกของเธอนั้นถูกต้องแล้ว

เด็กสาวคำนวณราคาเครื่องดื่มแก้วละสามสลึง ซึ่งถือว่าแพงทีเดียว แต่นานทีปีหนเด็กๆ จึงจะได้มีโอกาสกินสักครั้งหนึ่ง เธอชอบที่จะเห็นสีหน้าเจ้าตัวลั่นแต่ละคนละเลียดดื่มอย่างทะนุถนอม และเทเข้าปากจนหยดสุดท้าย ครั้งก่อนเธอจับได้ว่าบางคนแลบลิ้นเลียโอวัลตินที่เหลือติดในแก้วด้วย

สตางค์ที่มีอยู่ถือว่าเฉียดฉิวมาก อันที่จริงโสณได้ค่าใช้จ่ายจากบิดาจำนวนไม่น้อยเลย มันพอใช้ตลอดสัปดาห์ได้แถมเหลือเก็บเสียด้วยซ้ำ แต่ในฐานะลูกพี่ เธอมีภาระสังคมสูงอยู่เหมือนกัน

เงินจำนวนหนึ่งถูกนำไปใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบริวารและค่าจ้างต่างๆ เช่น กระสุนดินเหนียว ที่เธอรับซื้อจากลูกน้องในราคาร้อยละสลึง คือ กระสุนหนึ่งร้อยลูก ราคาหนึ่งสลึง เด็กๆ พวกนั้นปั่นลูกกระสุนมาขายกันทั่วหน้า เธอเองก็เต็มใจซื้อทั้งที่ไม่รู้จะเอาไปทำอะไรมากมายเพราะพ่อกำหนดสั่งห้ามเด็ดขาดไม่ให้ยิงนกหรือทำบาป นั่นก็เพื่อให้เด็กๆ ได้มีสตางค์ไปกินขนมที่โรงเรียนและไม่ติดนิสัยขี้ขอ พักหลังๆ กระสุนดินเหนียวชักจะมากเกินไป เธอจึงให้สิทธิ์นี้แก่เด็กเล็กๆ เท่านั้น ส่วนเด็กโตให้ช่วยงานในบ้านหรือในส่วนแทน

และเหล่าบริวารของเธอได้เรียนรู้ว่าหากทำตัวดีๆ พี่โสณจะมีรางวัลให้เป็นสมดุ เครื่องเขียน ตอนเปิดเทอม และพาไปกินขนมที่งานวัดปีละครั้ง หรืออาจมีรางวัลในโอกาสพิเศษ เช่น ไปดูหนังกลางแปลงอย่างเช่นครั้งนี้

เด็กสาวครุ่นคิด ถ้าเธอจะประหยัดค่าขนมของสัปดาห์นี้ก็อาจได้เพิ่ม

มานิดหน่อย แต่จะทำงานนั้นทำไมล่ะ ในเมื่อเธอมีหนทางอื่นช่วยสมทบทุน

“เงินไม่พอหรือ” อ้อยควั่นถามเสียงเบาจากที่นอน เธอนั่งมองน้องสาวมาลักพักแล้ว

ยายตัวแสบยิ้มพล่ ยื่นมือออกมาและกระดิกนิ้วชี้ๆ ผู้เป็นพี่สาวค่อนข้างอายๆ ก่อนจะหยิบจดหมายซองสีชมพูที่มีลายดอกไม้ออกมาจากใต้หมอน ส่งให้น้องสาวอย่างซัดเซิน

๓

โสเภณีชายแปลกหน้า

อากาศเดือนมีนาคมเริ่มร้อนอบอ้าว เด็กสาวรูปร่างสูงโปร่งสวมเสื้อแขนยาวสีเข้ม กางเกงยีนส์ขาขาวสีดำนวมหมวกปีกกว้างแถมคลุมด้วยผ้าฝ้ายลายมัดย้อม เดินก้มๆ เงยๆ ระหว่างต้นโสนที่ใบร่วงโรยไปมาก จนดูโกร๋นเกร๋นพิกลอยู่

ช่วงเวลานี้เห็ดตับเต่าเริ่มเกิดประปรายและมีมากขึ้นในเดือนเมษายน-พฤษภาคม ยิ่งถ้าได้น้ำฝนใหม่ๆ ต้นฤดู ภายในสองสามวันเห็ดจะเกิดจนเก็บแทบไม่ไหวเลยทีเดียว

ถึงแม่น้ำในแม่น้ำแม่กลองเป็นน้ำกร่อย แต่ในคลองที่ลึกเข้ามาเช่นนี้ ความเค็มก็ลดลงมาก แถมแปลงต้นโสนก็มีลักษณะเป็นที่ราบที่ถูกล้อมรอบด้วยคันดินอีกทีหนึ่ง ความเค็มจึงเข้ามาถึงได้ยาก แต่ยายชิ้นเคยเล่าว่า บางคราวที่น้ำแล้งมากกว่าปกติ น้ำเค็มรุกล้ำเข้ามาถึงในคลอง ก็ทำให้เห็ดไม่ออกติดต่อกันหลายปี

ที่ดินของยายชิ้นอยู่ติดกับที่ดินของพ่อกำนัน ก่อนนี้ยายชิ้นและสามีทำสวนลิ้นจี่เลี้ยงลูกสาวโชน จนแม่โหมอายุสักหกเจ็ดขวบก็ส่งไปฝึก

การเรือนที่เรือนหม่อมของเจ้านายเก่าพระองค์หนึ่งที่ตัวเมืองราชบุรี พอเริ่มเป็นสาวรุ่นๆ ความสวยของแม่โถมก็เป็นที่เลื่องลือ มีชายหนุ่มมาติดตา ต้องใจหลายคน จนเล่าลือกันว่าหากวันใดเป็นแ้วแม่โถมแม่พุดเป็นผู้ถือเขียนหมากตามหม่อมท่านไปวัดหน้าพระธาตุแล้วละก็ จะเป็นวันที่หนุ่มๆ ละแวกนั้นจะใจบุญสุนทานกันเป็นพิเศษ ซึ่งในขณะนั้นพระเอี่ยมบวชเรียนที่นั่นเช่นกัน

แต่หม่อมท่านดูจะเอนเอียงไปทางหลานชายของท่าน ซึ่งดูจะชอบพอแม่โถมอยู่มาก

ยายขึ้นเห็นว่าหากให้แม่โถมได้กับหลานชายของหม่อม อย่างมากก็เป็นได้เพียงบ้านเล็ก ถึงแม้จะเป็นคหบดีตระกูลสูงและร่ำรวย แต่ก็ไม่เห็นว่าการกินน้ำได้ศอกคนอื่นจะดีที่ตรงไหน มีแต่จะอกไหม้ไส้ขมเท่านั้น

จึงเป็นโอกาสอันดีของพระเอี่ยม พอออกพรรษาที่รีบสีกด้วยร้อนผ้าเหลือง เร่งเข้าทำคะแนนโดยยอมให้ว่าที่แม่ยายโขกสับต่างๆ นานาเพื่อทดสอบความจริงใจ จนยายขึ้นและแม่โถมเห็นใจในที่สุด และเป็นเหตุให้ยายขึ้นถือไฟเหนือกว่าท่านเป็นต้นมา

ด้วยเหตุนี้เมื่อแม่โถมเลือกเศรษฐีบ้านนอกแทนที่จะเป็นหลานชายของท่าน หม่อมท่านก็เคืองแม่โถมไม่น้อย ค่อนว่าอยู่หลายคำทำนองว่าอกตัญญู แต่ในที่สุดท่านก็ยอมให้แม่โถมลาออกมาสมรส แถมยังมาเป็นประธานในงานให้อีกด้วย

หลังแต่งงานสี่ห้าปี พ่อของแม่โถมก็จากไป นางเห็นว่ามารดาอยู่บ้านเพียงคนเดียว จึงให้ยายมาอยู่ด้วยกันที่เรือนของกำนัน ส่วนเรือกสวนนั้นอยู่ติดกันอยู่แล้ว เดินทางไปดูแลได้ไม่ลำบาก และพอนายมิ่งเริ่มเป็นหนุ่มก็ไปนอนเฝ้าสวนให้ยายขึ้นเสมอ

สวนกำนันเอี่ยมปลูกมะพร้าว สวนยายขึ้นปลูกลิ้นจี่ จึงมีแค่ปีละครั้งที่ต้องไปดูแลสวนของยายขึ้นเป็นพิเศษ คือช่วงที่ลิ้นจี่จะติดลูก

ทุกๆ วัน คนงานจะไปปาดตาลในสวนของกำนันเอี่ยมวันละสองรอบ

คือเข้าตรู่และช่วงบ่าย เมื่อได้น้ำตาลสดมาแล้วก็จะมาเคี้ยวจนกลายเป็น น้ำตาลมะพร้าว หยอดใส่ถ้วยตะไลเล็กๆ กลายเป็นน้ำตาลปึก หรือใส่ใน ป๊อปเพื่อส่งขายแม่ค้าต่อไป

เนื่องจากโสนยังอยู่ในวัยเรียน เธอจึงไม่ได้มีภาระประจำในเรื่องสวน อย่างพี่ชาย หรือมีงานบ้านที่ต้องทำอย่างพี่สาว เธอทำงานตามพี่ยาย พ่อ และแม่เลี้ยง หรือไม่กี่สอนหนังสือเด็กๆ ถ้ามีเวลาว่างก็นำลูกน้องไปเที่ยวเล่น ชนละแวกบ้าน

แต่วันนี้โสนมาเก็บเห็ดดับเต้าตามคำสั่งของยาย ซึ่งแน่นอนว่าไม่สามารถพาพวกเด็กๆ มาด้วยได้ เพราะเห็ดอาจถูกเหยียบตายจากความ ชุลมุนเสียก่อน เมื่อเจอเห็ดขึ้นมาสักดอกหนึ่ง มีน้อยๆ ก็แย่งกันเก็บ วุ่นวาย บางครั้งเห็ดที่เก็บมาก็ยังดอกเล็กเกินไป ส่วนดอกใหญ่ๆ ที่เก็บมา ได้มักจะหักพัง

เด็กสาวเดินมองหาเห็ดไปจนทั่วแปลง ได้เห็ดดอกเขื่องมาเพียงสี่ห้า ดอก แต่ก็ปลื้มปิติที่ตัวปีนเห็ดจะเกิดแน่นอน

โสนวางตะกร้าไว้บนคันดินเพื่อจะลงไปล้างมือล้างเท้าในคลอง เนื่องจากบางส่วนของที่ดินเป็นโคลน ตอนนี้มือและเท้าของเธอจึงเปรอะไปหมด

เด็กสาวไต่ลงไปตามริมตลิ่งด้วยความระมัดระวัง ยายของเธอให้นิน มาถมทำเขื่อน มันช่วยกันดินพังได้ดี แต่หินบางก้อนก็ไม่แน่นอนนัก ถ้าเหยียบพลาดไปอาจจะร่วงหล่นลงคลองทั้งคนทั้งหิน

ขณะที่สาละวนกับการล้างมือล้างเท้า เรืออีแปะเงินลำหนึ่งก็ผ่านหน้า เธอไป โสนเงยหน้าขึ้นจะตกท่าย แต่ก็ห้ามปากตัวเองไว้ทันเมื่อสังเกตเห็นว่า เขาไม่ใช่คนรู้จัก

ชายคนนั้นร่างใหญ่ เขาพายเรือได้พอใช้ทีเดียว แต่บางสิ่งบางอย่าง ดูผิดหูผิดตา โสนตัดสินใจจะแอบซุ่มดู...

เวลาผ่านไปราวหนึ่งชั่วโมง โสนเห็นชายแปลกหน้าพายเรือผ่านบ้าน ของเธอไปจนลับหัวค้ง แต่ครูเดียวก็พายกลับมา และปักหลักอยู่ที่ใต้สะพาน

ข้ามคลองที่อยู่ใกล้บ้านเรือนนั้นเอง จากนั้นชายร่างใหญ่ก็วางเบ็ดไม้ไผ่อย่างไม่เอาใจใส่สักสองสามคัน และดูรำคาญใจเมื่อปลาติดเบ็ด เหมือนกับว่ามันทำให้เขาเสียสมาธิ

โสนคิดว่าเคยเห็นเขามาก่อน น่าจะเป็นเมื่อวาน ที่เขามาลอยเรือปักเบ็ดอยู่ที่นี่เป็นครั้งแรก พอบ่ายแก่ๆ ก็พายเรือจากไป

ท่าทางมีพิรุณอย่างเห็นได้ชัด...

“อู๋ คนขายปลาแะมานี่หนอย” โสนเรียกชายแปลกหน้าเสียงดัง ถึงแม่บ้านแต่ละหลังจะอยู่ห่างกัน แต่ด้วยความเงียบสงบตามประสาชนบท ทำให้เสียงนั้นก้องสะท้อนก้องน้ำเลยทีเดียวนะ

จักรเกือบสะดุ้งเมื่อได้ยินเสียงตะโกนของใครคนหนึ่งอยู่เบื้องหลังเขา ร่างสูงหันขวับกลับไปก็เห็นผู้หญิงรูปร่างผอมสูงคนหนึ่ง สวมชุดมัดชิดจากหัวจดเท้า ยืนโบกมือหย็อยๆ อยู่ริมตลิ่ง

เขาคงต้องยอมไปหาหล่อน เพราะดูเหมือนเจ้าหล่อนจะไม่ยอมมารื้อจนกว่าจะได้ตั้งใจเสียด้วย หากจะเลือกตะโกนตอบโต้กัน จักรก็คิดว่าน่าจะเป็นผลเสียกับแผนการของเขามากกว่าและวันนี้คงต้องเลิกล้มความตั้งใจเพียงเท่านี้

ชายหนุ่มโบกมือไหวๆ แสดงการรับรู้ให้หล่อนหยุดพูด ก่อนจะหันหัวเรือกลับทางเพื่อพายไปยังต้นเสียด

โสนกวาดตามองไปทั่วเรืออย่างรวดเร็ว และฉีกยิ้มกว้างทันควันให้แก่ชายแปลกหน้า เมื่อเห็นว่าดวงตากมปลาบใต้หมวกอบนั้นจ้องมองอยู่

“น้ำมีปลา มีกุ้งอะไรบ้างนะ” เด็กสาวถามเพื่อกลบเกลื่อนพฤติกรรมลละลาละลั่ง

อารมณ์เคืองเกิดขึ้นเป็นริ้วๆ แม่คนนี้บังอาจเรียกเขาน้ำเขียวหรืออายุของเขายังไม่ถึงสามสิบปีด้วยซ้ำ และจักรเชื่อว่าใบหน้าของเขาหล่อเหลาพอๆ กับ มิตร ชัยบัญชา พระเอกภาพยนตร์เรื่อง *ห้าพยัคฆ์ร้าย*ที่กำลังโด่งดังเลยทีเดียวนะ

“ไม่มีแล้วนังหนู บ้านหลังใหญ่ตรงปากคลองเหมาไปหมดแล้ว ไปถามเรือลำอื่นเถอะ” แล้วเขาเอาไม้พายค้าตลิ่งเอาเรือออกห่าง ทำท่าจะพายเรือผละออกมา

หน้อยแน่ ตาบ้านี้มาเรียกเธอนังหนูเหมือนกับเด็กเล็กๆ ได้ยังไง คนปากร้ายอย่างนี้จะต้องแก้แค้นให้เจ็บแสบ...เด็กสาวมาดหมาย

แถมสิ่งที่พูดออกมา เธอยังรู้ว่าเขาปดทุกคำ

หนึ่งคือ คนย่านนั้นน้อยคนนักที่จะซื้อปลาซื้อกุ้งกิน เนื่องจากเป็นของที่หากินได้ง่ายๆ แะเอาสวังมาดักช่วงน้ำลง หรือวางเบ็ดไว้หน้าบ้านก็เป็นอันได้กิน เอาเป็นว่าถ้าใครซื้อปลาซื้อกุ้งกินละก็ จะโดนชาวบ้านค่อนข้างว่าดัดจริตกันละ พรานปลาส่วนใหญ่จึงนำไปขายให้แก่แม่ค้าในตลาดเพื่อส่งภัตตาคารกันทั้งนั้น

สอง ไม่มีใครเขามาตักกุ้งในคลองกันหรอก เพราะกุ้งแม่น้ำอาศัยอยู่แถวน้ำกร่อยไม่ใช่ในน้ำจืดอย่างในคลองนี้ พรานกุ้งจึงไปตักกุ้งกลางแม่น้ำช่วงที่น้ำลงกันโน่นต่างหาก

“อ้าว” เสียงอุทานลากยาวนั้นยืเยวนทีเดียว “น้ำจะกลับแล้วเร็ว” แถมเธอยังยื่นมือมาจับยึดเรือของเขาเอาไว้

“เออ” ชายหนุ่มตอบหัวนๆ ด้วยภาษาชาวบ้าน เคียงจัดทั้งเรื่องที่มีนมาเรียกเขานังน้ำและเรื่องที่ทำให้แผนการสืบความของเขาล่มนั่นแหละ แล้วก็ขึ้นได้ว่ายายเด็กนี้อยู่ใกล้บ้านกำนันเอี่ยม ย่อมจะต้องรู้อะไรดีๆ อย่างแน่นอน เขาจึงเปลี่ยนใจ

“นังหนู เอ็งรู้จักบ้านกำนันเอี่ยมไหม”

“รู้สินี้ คนแถวนี้ก็รู้จักกันทั้งนั้นแหละ มีแต่หมากับควายเท่านั้นแหละที่ไม่รู้จัก” โสนตอบเสียงซื่อ แต่ตัดสินใจไปแล้วว่าตาคนนี้ไว้ใจไม่ได้แน่นอน เพราะเขาซุ่มลับๆ ล่อๆ อยู่สองวันแล้ว หากเป็นคนดีย่อมจะต้องมาพบบิดาของเธอโดยเปิดเผยสิ

จักรต้องพยายามกดความรู้สึกคันมือคันไม้ อยากจะจับเจ้าเด็กนังมาตี

กันสักสองสามที เขากัดฟันยิ้มจนหน้าบูดเบี้ยว และพยายามถามคำถามเกี่ยวกับกำนันเอี่ยมอีกหลายประโยค เช่นว่ากำนันอยู่บ้านไหม กำนันจะวางตอนไหนบ้าง เข้าเมืองวันไหน มีคนอยู่ในบ้านกี่คน

ซึ่งโสนก็ตอบอย่างเลื่องบ้าง กวนบ้าง วกวนบ้าง จนเขาแทบไม่ได้ข้อมูลอะไรที่เป็นประโยชน์เลยและจะผละไปในที่ที่สุด แต่เจ้าหล่อนยังคงยึดเรือเอาไว้ไม่ยอมปล่อย

“เรื่องที่นำถาม อยากให้ฉันช่วยสืบไหมละ รับรองว่ารู้ทุกอย่าง รู้ละเอียดทุกซอกทุกมุม”

จักรซึ่งกำลังอารมณ์เสีย ในใจนึกตำตัวเองว่าพลอคบเด็กสร้างบ้านจนเสียเวลาไปเปล่าๆ เสียแล้วก็เปลี่ยนเป็นตาลุกวาวกับข้อเสนอแนะ มันคงจะดีทีเดียวถ้ามีคนที่มีข้อมูลที่เขากำลังต้องการเป็นคนในท้องที่ซึ่งใครก็ไม่สะดุดตา และเป็นเด็กที่ใครก็ไม่ระวัง รวมทั้งทำที่เด็กนี้จะหัวไวใช้ได้ทีเดียวเพราะมันช่างโยกโย้ หลอกให้เขาเสียเวลาฟังอยู่ได้ตั้งเป็นนาน

ขนาด เซอร์ล็อก โฮมส์ ยังต้องมีสายสืบตัวน้อยบนถนนเบเกอร์ เขาซึ่งเป็นคนต่างถิ่นก็ย่อมมีความจำเป็นเช่นกัน

“เอสิ เดียวข้าจะให้เงินกินขนม”

“ไม่เป็นไร” แม่ตัวแสบโบกมือไปมาให้คนพึงใจขึ้นเล่น ก่อนจะบอก
ว่า “วันนี้ข้าช่วยซื้อเห็ดตับเต่าหน่อยสิ เพิ่งเก็บมาใหม่ๆ สดๆ เลย”

ชายหนุ่มถอนหายใจ ถึงแม้จะเพิ่งเสวนากันในวันนี้ แต่เขาน่าจะเชื่อถือสัญชาตญาณของตัวเองนะ ว่าแม่ตัวดีนี่คมเขี้ยวแน่นอน

เพื่อแลกกับการกิจสำคัญ จักรจึงจำเป็นต้องรับซื้อเห็ดทั้งหมดในตะกร้าทั้งที่ยังไม่รู้ว่าจะเอาไปทำอะไร แต่แล้วก็เกิดปัญหาเรื่องการต่อรองราคากันอีก เมื่อเขานำซองธนบัตรออกมาเพื่อหยิบเงินให้หล่อนสักห้าบาทเป็นค่าเห็ดอย่างใจกว้าง แต่หล่อนร้องจะเอาแบงก์ยี่สิบเสียอย่างนั้น

ต่อรองกันจนจักรหัวเสีย ในที่สุดยายเด็กร้ายกาจก็ยอมรับเงินค่าเห็ดในราคาสิบบาท

ตั้งลิบบาทเชียวนะ!

จักรคอนข้างคุณเหียวเมื่อจากไป และรู้สึกเสียน้ำนิดๆ นี่หากไม่ต้องพึ่งพาเจ้าหล่อนละก็ เขาจะไม่ยอมขาดทุนอย่างนี้เป็นแน่

โสนหรือตามองตามชายแปลกหน้าที่เพิ่งห่างไป คาดว่าชายแปลกหน้าคนนี้อาจแอบชอบพี่สาวของเธอ หรืออาจวางแผนทำเรื่องมิดีมีงามอยู่ก็เป็นได้ ยิ่งช่วงนี้มีข่าวขโมยขโจรหนาหูอยู่ด้วย

หญิงสาวยิ้มกริ่มโบกธนบัตรราคาลิบบาทในมือรวากับพัด เดินควงตะกร้าเปล่าๆ กลับบ้านพร้อมกับวางแผนรับมือ ‘นายจืด’ คนแปลกหน้าที่เธอเพิ่งรู้จักในวันนี้

นักเรียนตีเด่น

คนถีบจักรยานสามล้อกระโดดลงจากรถเมื่อพยายามหยุดรถ พอรถจักรยานนิ่งสนิท เด็กสาวร่างสูงโปร่งก็ก้าวลงจากรถอย่างสง่างาม หันไปรับกระเป๋าย่านลิเภาจากหญิงวัยกลางคนที่ก้าวตามลงมา ยื่นรอนางจ่ายสตางค์ให้แก่คนขับรถ เขาได้รับเงินยิ้มแย้ม ยกมือไหว้สูงท่วมหัวและถีบรถจากไป

ครูองค์สวมชุดผ้าฝ้ายสีเข้ม เสื้อแขนสั้นและผ้าขึ้นยาวครึ่งแข้งทับจีบเรียบร้อย ทุกชุดที่สวมใส่ นางเดินทางไปเลือกซื้อผ้าถึงลำเพ็งด้วยตนเอง เพื่อนำมาให้ช่างฝีมือดีเจ้าประจำเป็นผู้ตัดเย็บ นอกจากชุดแล้ว ผมเผ้าของครูก็รวบเป็นมวยตึง ลงน้ำมันเรียบจนเงา กล่าวกันว่าครั้งหนึ่งที่โรงเรียนเกิดลมแรง พัดพาสิ่งของ กระดาษ ไปไม้กระจุยกระจาย แต่ผมของครูองค์ยังเรียบเปลือยอยู่อย่างเดิม

ถึงแม้ทุกคนต่างรู้ว่ามันเป็นคำเล่าลือที่เกินจริงไปมาก แต่ก็ยังเป็นเรื่องกึ่งขำกึ่งปาฏิหาริย์ที่สืบทอดกันจากรุ่นสู่รุ่น

โสนถือกระเป๋าให้อาสาวจนถึงห้องพักครู นำกระเป๋าไปวางที่โต๊ะ

ทำความเคารพครูที่มาถึงโรงเรียนแต่เข้าอย่างนอบน้อม แล้วจึงเดินลงมาจากอาคาร

ทันทีที่พ้นสายตาของผู้เป็นอา ท่าทีของเธอก็เปลี่ยนเป็นคนละคน เจ้าหล่อนเดินอาดๆ ไปยังริมรั้วของโรงเรียน ตะโกนหน้าไปตรงช่องลม สอดสายสายตาเพียงอีตึกก็ยิ้มออกมา เมื่อเห็นว่าแม่ค้าเจ้าประจำยังคงมาขายของตามปกติ

รถเข็นคันเล็กของแม่ค้าจอดบนทางเท้าชิดริมกำแพงโรงเรียน อันที่จริงโรงเรียนไม่อนุญาตให้แม่ค้าขายของในบริเวณรอบๆ เพราะเกรงว่าจะทำให้สกปรก แถมยังมีเด็กหนุ่มๆ มาแะเวียนอยู่แถวร้านค้ารอเกี้ยวนักเรียนหญิงอีกด้วย

แต่การจะห้ามอย่างเด็ดขาดจนแตกหักกับแม่ค้าซึ่งเป็นชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นทำไม่ได้ เพราะเขาไม่ได้อยู่ในอาณาเขตของโรงเรียน แคมโรงเรียนก็อยู่ในชุมชนซึ่งต้องเกื้อกูลกันเองๆ ชาวบ้านมีกิจธุระก็มาขอใช้สถานที่ บุตรหลานของชาวบ้านก็เป็นลูกศิษย์ลูกหาในโรงเรียนเกือบทั้งสิ้น

ครูใหญ่ซึ่งท่านมีชื่อว่าครูน้อย จึงต้องออกกฎห้ามนักเรียนแทน ซึ่งแน่นอนว่า...ไม่ได้ผล

ตามรอบรั้วโรงเรียนจึงมีรถเข็นขายขนม ลูกชิ้น และน้ำแข็งรายรอบอยู่ประปราย ใครจะซื้ออะไรก็แค่ไปให้ถูกจุด เกาะรั้ว สิ่งของ รั้วของและจ่ายเงิน ทั้งหมดนี้ต้องทำอย่างรวดเร็ว และต้องรู้จังหวะว่าเมื่อใดจะมีครูเวรเดินผ่านมาตรวจ

หากเวรวันใด ครูเลขคณิตซึ่งควมตำแหน่งครูฝ่ายระเบียบวินัยเป็นผู้ทำหน้าที่นี้ ตามรั้วโรงเรียนก็มักจะเงียบสงบเป็นพิเศษ แม่ค้าก็จะเตรียมของมาไม่มาก เพราะขายได้น้อยนิดเนื่องจากท่านเข้มงวด

หากเป็นครูแก้วซึ่งค่อนข้างใจดี ก็จะไม่เพียงทำเสียงจู้ๆ ไล่ให้เด็กๆ รีบซื้อของรีบแยกย้ายกันไป

แต่หากเป็นเวรครูสุดใจละก็ นอกจากจะได้ซื้อขนมกันอย่างสบายๆ

แล้ว เธอยังสั่งซื้อของมาแบ่งปันกันกินร่วมกับเด็กๆ เป็นที่สนุกสนาน
 อย่างเช่นวันนี้ซึ่งเป็นเวอร์คสุดใจเช่นเคย โสนจึงไม่ยี่หระอะไรนัก ไม่ต้องคอยระแวงระวัง หันรีหันขวาง ระแวงว่าครูจะโผล่มาตอนไหน

“ป๊าๆ เอารากถั่วพูเชื่อมกระทิงหนึ่ง”

ร้องสั่งแล้วก็หยิบเหรียญส่งให้แม่ค้าทำสับสตางค์ พร้อมกับรับ
 กระทิงใบตองที่แม่ค้าส่งมาให้ ประคับประคองอย่างดีจนผ่านช่องลมเล็กๆ
 ของกำแพงเข้ามาได้

หากถามว่ามันเป็นของแปลกของใหม่อะไรไหม คำตอบก็คือไม่
 เพราะนายมิ่งพี่ชายเคยซื้อรากถั่วพูดิบจากปากท่อมาเป็นเซ่งๆ โสนล้าง
 เอาดินออกให้สะอาด โยนใส่เตาเคี่ยวน้ำตาลล็กพักก็ได้กิน แต่มันไม่อร่อย
 เท่านี้

อร่อยตรงกินไปตื่นเต็นไปนี่ละ...

“นี่เธอ!”

เสียงตะเบ็งดังลั่นอยู่ด้านหลัง เด็กสาวสะดุ้งสุดตัว หันขวับกลับไป
 ตามสัญชาตญาณ ยังดีที่เอาขนมซ่อนไว้ด้านหลังได้ทัน

“ครูสมบัติ!”

“เธอมาทำอะไรตรงนี้ แม่สรัญญา” ครูเลขคณิตร่างโตถามเสียงเหยียด
 กวาดตาไปทั่วก่อนจะสังเกตเห็นว่าโสนเอามือไขว้ไว้ด้านหลัง เขาหรีตาจับผิด
 “เธอเอาอะไรแอบไว้”

โสนทำหน้าเหลอหลา เหมือนกับว่าไม่ได้ยินคำถามของครู แต่กลับ
 ดูมิพิรุณอย่างที่สุด “ครูสุดใจไปไหนเล่าคะ ทำไมครูสมบัติถึงมาเดินตรวจ
 แทน”

“เธอจะถามทำไม ไม่ใช่เรื่องของเด็ก!”

“อ้าว หนูแค่อยากรู้ว่าครูรู้หรือเปล่าว่าครูสุดใจไปไหน ครูถึงต้องเป็น
 คนตรวจโรงเรียน”

“ฉันต้องรู้แน่นอนอยู่แล้ว แต่-ไม่-ใช่-เรื่อง-ของ-เด็ก!” ครูหนุ่มตะคอกอย่างมีโมโห และโทสะก็ยิ่งบังเกิดเมื่อเด็กสาวเล็กคิ้วเหมือนกับเร่งเอาคำตอบที่เขาเองก็ไม่ทราบ เพราะเพียงแค่ได้รับคำสั่งจากครูใหญ่ให้มาทำหน้าที่แทนเพื่อนร่วมงาน เขาก็รับปากไม่อืดออดทั้งที่สงสัยเช่นกันและไม่กล้าถามเหตุผลใดๆ กับผู้บังคับบัญชา แต่เนื่องจากกลัวจะเสียหน้า ครูหนุ่มจึงต้องทำเป็นชิงชังเพื่อกลบเกลื่อน “ไหน เอามาดูซะดีๆ เอาอะไรซ่อนเอาไว้ข้างหลัง แถมมายืนลับๆ ล่อๆ แถวนี่อีก”

ครูร่างกำยำอย่างสามชุกเข้ามาหาโฮสน์ เด็กสาวตกใจและร้อนตัวกับหลักฐานที่ยังอยู่ในมือเธอทันที แต่จะปาทิ้งตอนนี้ก็ไม่ทันเสียแล้ว

ในความคับขันนั้น โฮสน์ก็นึกอุบายที่จะเอาตัวรอดออกมาได้ เธอชะเง้อมองไปด้านหลังของครูเลขคณิต “อ๊ย! ครูแก้ว”

อาจจะเป็นแค่ปฏิกิริยาอัตโนมัติหรืออาจเป็นเพราะชื่อนั้นเป็นจุดอ่อนของเขา ครูหนุ่มจึงหันขวับกลับไปทันที แถมเปลวเอามือลูบผมเผ้าให้เรียบร้อย และยิ้มเสียหวานจ้อยเสียด้วยสิ

แต่หลังจากสอตส่ายสายตาไปจนทั่ว ก็ไม่เห็นแม้เงาของครูสาวคนสวย

เช่นเดียวกับเมื่อหันกลับมาหาลูกศิษย์ตัวแสบ ที่บัดนี้ไม่ปรากฏแม้เงาเช่นกัน

หนวดงามๆ ของครูสมบัติกระดิกยิกๆ อยู่ข้างหลังครูใหญ่ ส่วนผู้ที่นั่งบนเก้าอี้อีกตัวหนึ่งคือครูอนงค์ซึ่งทำหน้าที่ผู้ปกครองของโฮสน์ และข้างๆ นางคือเด็กสาวนั่งพับเพียบแปล่กัมหน้าอยู่

“ว่าอย่างไรนางสาวสร้อยญา ทำไมเจ้าจึงไปเดินลับๆ ล่อๆ อยู่ข้างรั้วโรงเรียน” ครูใหญ่ถามเสียงเรียบ แต่ในน้ำเสียงนั้นมีอำนาจบางอย่างแฝงอยู่จนโฮสน์ไม่กล้าสู้หน้า

“ผมว่าจะต้องทำอะไรผิดแน่ๆ...อาจจะไปแอบนัดพบ ส่งจดหมายรัก

กับผู้ชายก็ได้” ครูหนุ่มกล่าวหา ความโกรธตอนนั้นดูเหมือนจะเกิดจากความเสียหน้ามากกว่าอย่างอื่น เช่น ความเข้มงวดในการรักษาระเบียบวินัย หรือความเป็นห่วงเป็นใยในสวัสดิภาพของนักเรียนเป็นต้น

ครูองค์หันมองเพื่อนร่วมงานรุ่นน้องอย่างเย็นชา พุดเสียงซุนๆทีเดียว “ครูสมบัติมีหลักฐานหรือคะ ว่าหลานของดิฉันทำเรื่องอย่างที่ว่า”

ชายหนุ่มอีกอีก เขจะมีหลักฐานได้อย่างไรเมื่อไม่เห็นอะไรที่ว่าสักอย่าง

“ถ้าอย่างนั้น เราก็มาหาหลักฐานกัน” ครูใหญ่ตัดบท แล้วบอกให้เลขาฯ ของท่านไปเรียกเด็กสักคนที่อยู่แถวหน้าห้องให้เข้ามาหา ชั่วอึดใจ เด็กสาวผมเปียยารุ่นราวคราวเดียวกับโสณก็ปรากฏตัวในห้อง

“เรียนอยู่ห้องไหนกันล่ะ แม่หนู” ครูใหญ่ถาม

“มศ. ลี ห้อง ก ไก่ ค่ะ” เด็กสาวตอบ

“เออดี อยู่ชั้นเดียวกันเสียด้วย เอาละ ครูใหญ่จะใช้งานเจ้าเสียหน่อย วานไปหยิบกระเป๋าน้ำสีของนางสาวสร้อยมา ให้สักหน่อยเถิด”

เด็กสาวรับคำและออกไปอย่างสงบเสียงม ตั้งแต่เพื่อนเข้ามาและจากไป โสณก้มหน้าอยู่เสมอซึ่งดูเหมือนจะกลัวครูใหญ่เสียเหลือเกิน และหากมีใครสังเกต ก็พบว่าเธอเริ่มมีเหงื่อเม็ดเล็กๆ ผุดที่ปลายจมูกแล้ว

ครูเดียว กระเป๋าหนังรูปแบบสมัยใหม่เจียบบักถูกส่งเข้ามา

กระเป๋าหนังสีที่ทำจากหนังสีดำเช่นนี้ ถือว่าเป็นของหรูหราและทันสมัย ในโรงเรียนนี้ถือว่ามีคนเป็นเจ้าของไม่ถึงสิบคน หนึ่งในนั้นคือโสณ เธอได้รางวัลนี้จากอาสาเนื่องจากสอบได้คะแนนเต็มวิชาภาษาอังกฤษ

ครูสมบัติเป็นคนหยิบของในกระเป๋าออกมาทีละชิ้นๆ เพื่อวางแผ่นบนโต๊ะ ของชิ้นใดเป็นที่น่าสงสัย เขาก็เอามาพิจารณาอย่างละเอียด

เด็กสาวพลอกันหายใจ เมื่อครูสมบัติเปิดกระเป๋าผ้าใบเล็กสำหรับใส่ดินสอ แต่ในที่สุดการตรวจสอบของในกระเป๋าก็ผ่านไปด้วยดี

โสณโล่งใจ ครูองค์ก็โล่งใจ ครูสมบัติยังทำหน้ามึนอย่างตื้อตึง ส่วน

ครูใหญ่ยังจับจ้องนิ่งๆ ที่หน้าของเด็กสาวราวกับอ่านใจ

“ในกระเป๋ามีไม่มีขนมลูกอม หรือจดหมายรัก ไม่มีสิ่งผิดปกติอื่นๆ แล้วทำไมเจ้าถึงต้องหลอกครูสมบัติเขาด้วย”

“หนูหลอกว่าอะไรหรือคะ” เด็กสาวถามซื่อๆ แต่ยิ่งทวนความก็เหมือนยิ่งตอกย้ำว่าครูเลขคณิตมีสติปัญญาไม่เท่าทัน เขาจึงเหมือนจะอึดอัดขึ้นมาอีก

“ก็หลอกว่าเจ้าเห็นครูแก้วนะสิ” ครูใหญ่ตอบอย่างอดทน

“หนูเห็นครูแก้วจริงๆ ค่ะ” โสนไขว้นิ้วใต้กระโปรง เธอหมายถึงเมื่อเย็นวานนะ

ครูใหญ่ส่ายหน้า “เธอจะเห็นครูแก้วได้อย่างไร ในเมื่อครูใหญ่มอบหมายให้ครูสุดใจกับครูแก้วไปเตรียมงานต้อนรับปลัดอำเภอคนใหม่ตั้งแต่เช้าโน่น”

“อะไรนะครับ! ครูใหญ่สั่งให้ครูแก้วกับครูสุดใจไปไหนนะครับ!” ครูสมบัติร้องลั่น จนได้รับสายตาดำหนิจากทั้งครูใหญ่และครูอนงค์ เขาใจหายวาบที่หญิงสาวในดวงใจมีโอกาสจะได้พบชายอื่นที่ดีกว่า และมันสำคัญจนลบความสนใจจากเรื่องของเด็กสาวจอมกวนจนสิ้น

“งั้นหนูอาจจะตาฟาดกระมังคะ” โสนตอบหน้าซื่อ แต่ครูใหญ่ก็ยังส่ายหน้าไม่เชื่อถืออยู่นั่นเอง

“ถ้าแค่ตาฟาด เจ้าจะหนีครูสมบัติเขาทำไม” ท่านถามต่ออย่างใจเย็น หรือจะกำลังอดกลั้นอยู่ก็ไม่รู้ แต่กลายเป็นว่าโสนกลับเริ่มหัวน้ใจว่าจะหลุดแพรงพราย ‘ความลับ’ หลายนางของตัวเอง

“หนูจะไปตามหาครูสุดใจ เพราะมีเรื่องจะถามค่ะ” ถามว่าวันนี้จะฝากชื่อโอสถอย่างเคยไหมไงละ โสนไม่ได้อยากจะปดหรือ แต่ก็ถือคติที่ว่ารักษาตัวรอดเป็นยอดดี ถ้าปล่อยให้ครูสมบัติติล่ก็กันคงระบมไปอีกหลายวัน

ครูสมบัติชักรำคาญความกะล่อนของโสน เขาอยากไปจากห้อง

ครูใหญ่แล้ว มัวห่วงหาอยู่กับหญิงสาวที่ปักใจ อยากจะลงโทษแม่เด็กกำก้นให้เสร็จๆ ไปเสียที จะได้ไปดูว่าครูแก้วคนงามกลับมาถึงโรงเรียนหรือยัง หรือว่ามัวแต่เฝ้าเฝ้าให้ปลัดใหม่จับ “เธอสอบได้คะแนนเต็มทุกวิชา ยังมีเรื่องอะไรต้องถามอีกหา!”

“นักเรียนที่ได้คะแนนเต็มไม่มีสิทธิ์จะถามเรื่องที่สงสัยจากครูรีคะ”

โสนย้อน เป็นกิริยาที่ไม่น่ารักเสียเลย แต่ก็เป็นการถามที่ผู้ฟังตอบเป็นอย่างอื่นไม่ได้เช่นกัน

ครูสมบัติทั้งโกรธทั้งรำคาญนักเรียนที่ทำให้เขาเสียหน้าและเสียเวลาจนระงับไม่ไหว คราวนี้ถึงกับผุดลุกขึ้นยืนจิ้งก่าแล้วชี้หน้าหล่อน “ครูใหญ่ครูองค์ ดูนะครีดู เด็กอะไรเถียงคำไม่ตกปากทีเดียว”

ครูองค์ตกใจ ร้องว้ายแล้วลุกขึ้นยืนบังโสนเอาไว้ เพราะกลัวว่าครูสมบัติจะตีหลานสาวด้วยความขาดสติ เสี่ยงชีวิตว้ายดังออกไปถึงนอกห้องจนมีใบหน้ายื่นเข้ามาสังเกตการณ์ที่วงกบประตูเป็นแถว

“ไม่เอาหน้า ครูสมบัติ ครูองค์ เลิกกันที” ครูใหญ่รีบยกมือห้ามและตัดบทเสียก่อนเหตุการณ์จะลุกลามไปกันใหญ่ และโบกมือไล่พวกสอดรู้ไปเสียด้วย

“ไหนๆ ก็ไม่มีหลักฐาน ครูใหญ่จะยกประโยชน์ให้จำเลยไป เอาเป็นว่าเจ้าฐันะ นางสาวสรัญญา ว่าโรงเรียนมีกฎระเบียบอย่างไร ครูใหญ่หวังว่าในคราวหน้าจะทำอะไรก็นึกถึงกฎของโรงเรียนให้มากๆ อย่าทำความผิดให้ครูสมบัติเขาจับได้อีกละ”

โสนยกมือไหว้ ก้มหน้าซ่อนยิ้ม “ค่ะครูใหญ่ หนูรับรอง”